

Zakon o cestah /ZCes-1/**(pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili in komentarjem)**

UDK: 352/354:351.811(497.4) (094.5)

dr. Boštjan Brezovnik

K a z a l o:

1	Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o cestah /ZCes-1/	2
1.1	Pravna podlaga	2
1.2	Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Zakonu o cestah /ZCes-1/	2
1.3	Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o cestah /ZCes-1/	3
1.4	Pristojnosti in naloge občinske uprave po Zakonu o cestah /ZCes-1/	3
1.5	Pristojnosti in naloge občinskega redarstva po Zakonu o cestah /ZCes-1/	5
2	Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine s komentarjem	5
2.1	Javne ceste	5
2.1.1	Obveščanje o spremembi prometne ureditve	6
2.2	Gradnja, vzdrževanje, upravljanje in varstvo javnih cest	6
2.2.1	Gradnja in vzdrževanje javnih cest	6
2.2.2	Postopki za določitev in označitev meje ceste	6
2.2.3	Redno vzdrževanje javnih cest	7
2.2.4	Investicijska vzdrževalna dela in vzdrževalna dela v javno korist	7
2.2.5	Prometna signalizacija in prometna oprema	7
2.2.6	Gradnja žičniških naprav čez javne ceste	7
2.2.7	Izkoriščanje mineralnih surovin ob javni cesti	8
2.2.8	Omejitve izvajanja del zunaj varovalnega pasu javne ceste	8
2.2.9	Izvajanje del v območju javne ceste	8
2.2.10	Izredni prevoz po javni cesti	8
2.2.11	Avtobusna postajališča	8
2.2.12	Prekomerna obremenitev javne ceste s tovornimi vozili	9
2.2.13	Podatki o javnih cestah	9
2.2.14	Omrežje kolesarskih povezav	9
2.3	Gradnja državnih cest	9
2.3.1	Kategorizacija državnih cest	9
2.3.2	Sofinanciranje gradnje državnih cest	9
2.3.3	Sofinanciranje gradnje obvozne ceste	10
2.3.4	Financiranje državnih kolesarskih povezav	10
2.4	Vzdrževanje državnih cest	10
2.4.1	Vzdrževanje prometnih površin ter objektov in naprav v naseljih	10
2.4.2	Vzdrževanje občinskih cest ob preusmeritvah prometa	10
2.4.3	Priključki na državno cesto	10
2.5	Varnostne zahteve za cestno infrastrukturo	10
2.5.1	Razvrščanje cestnega omrežja glede na varnost	10
2.6	Upravljanje, gradnja, vzdrževanje in varstvo občinskih cest	11
2.6.1	Upravljalavec občinskih cest	11
2.6.2	Gradnja in vzdrževanje občinskih cest	11
2.6.3	Varovalni pas ob občinskih cestah	11
2.6.4	Preglednost ob občinski cesti	11
2.6.5	Priključki na občinsko cesto	11
2.6.6	Prometna ureditev na občinskih cestah	12
2.6.7	Zapora ceste zaradi del ali prireditev na občinskih cestah	12
2.6.8	Začasne omejitve uporabe občinske ceste	12
2.6.9	Obveznost vodenja podatkov o občinskih cestah	12
2.7	Pooblastila in ukrepi občinskega redarstva	12
2.7.1	Začasni ukrepi občinskega redarstva ob ugotovljenih pomanjkljivostih na cesti	12
2.7.2	Nadzor izrednih prevozov po javni cesti	13
2.7.3	Tehtanje vozila	13
2.7.4	Izločitev vozila iz prometa	13
2.7	Inšpekcijsko nadzorstvo	13
2.7.1	Opravljanje inšpekcijskega nadzorstva	13
2.7.2	Pogoji za opravljanje inšpekcijskega nadzora	13
2.7.3	Obseg inšpekcijskega nadzora	13

2.7.4	Vodenje inšpekcijskega postopka	14
2.7.5	Izvajanje denarnih izvršb	14
2.7.6	Splošni inšpekcijski ukrepi in začasni ukrep omejitve uporabe ceste	14
2.7.7	Prekrškovni organi.....	15
	Uporabljene kratice	15
	Viri.....	15

1 Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o cestah /ZCes-1/

1.1 Pravna podlaga

tč.	predpisi, ki so podlaga za sprejem predpisa	določba	pojasnilo
1	Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a		

tč.	predpis	določba	pojasnilo
1.1	Zakon o cestah /ZCes-1/ Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US, 46/15 in 10/18		1

tč.	povezani predpisi	določba	pojasnilo
1.1	Zakon o inšpekcijskem nadzorstvu /ZIN/ Uradni list RS, št. 43/07-UPB1, 40/14		49

tč.	podrejeni predpisi	določba	pojasnilo
1.1.1	Pravilnik o preverjanju varnosti cestne infrastrukture in usposabljanju presojevalcev varnosti cest Uradni list RS, št. 50/11		2
1.1.2	Pravilnik o zaporah cest Uradni list RS, št. 4/16		
1.1.3	Pravilnik o rednem vzdrževanju javnih cest Uradni list RS, št. 38/16		

1.2 Pristojnosti in naloge občinskega sveta po Zakonu o cestah /ZCes-1/

tč.	pristojnosti in naloge občinskega sveta	določba	pojasnilo
1	Določi način izvajanja gospodarske javne službe rednega vzdrževanja občinskih javnih cest.	3/16. člen	9
2	V proračunu zagotovi sredstva za financiranje oziroma sofinanciranje gradnje prometnih površin, objektov in naprav na, ob, pod ali nad voziščem državne ceste, ki so v funkciji javnih površin (iz prvega odstavka 62. člena ZCes-1) ter ureditev prehodov za pešce v naselju, ki so potrebne zaradi pretočnosti in varnosti državne ceste.	1/47. člen	24
3	V proračunu zagotovi sredstva za sofinanciranje gradnje obvozne ceste.	48. člen	25
4	V proračunu zagotovi sredstva za kritje sorazmernih stroškov za vzdrževanje državne ceste skozi naselja, če je ta zaradi potreb odvijanja prometa v naselju zgrajena s širšim voziščem kot zunaj naselja.	2/62. člen	27
5	V proračunu zagotovi sredstva za stroške gradnje ali rekonstrukcije priključka občinske ceste na državno cesto.	4/70. člen	29
6	V proračunu zagotovi sredstva za obvezno prilagoditev priključka občinske ceste na državno cesto.	1/71. člen	30
7	V proračunu zagotovi sredstva za sanacijo cestnih odsekov s poslabšano prometno varnostjo.	5/89. člen	31
8	Z odlokom lahko predpiše manjšo širino varovalnih pasov občinskih cest.	5/97. člen	34

9	Določi prometno ureditev na občinskih cestah.	2/100. člen	37
---	---	-------------	----

1.3 Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o cestah /ZCes-1/

tč.	pristojnosti in naloge župana	določba	pojasnilo
1	Z investitorjem sklene pogodbo o ustanovitvi stvarne služnosti za gradnjo cestnega priključka.	4/3. člen	3
2	Odobri predlagane rešitve, ki odstopajo od predpisanih s predpisi, ki urejajo projektiranje javnih cest.	5/9. člen	5
3	Sprejme sklep o ugotovitvi javne koristi za razlastitev ali obremenitev lastninske pravice na nepremičnini.	2/12. člen	6
4	Izda odločbo, s katero po opravljenem pregledu odredi odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.	9/18. člen	11
5	Izda dovoljenje za izročitev ceste, cestnega odseka ali cestnega objekta v neomejeno uporabo, če ni pomanjkljivosti, oziroma v začasno omejeno uporabo, do odprave pomanjkljivosti.	9/18. člen	11
6	Imenuje komisijo za vzpostavitev avtobusnega postajališča na vozišču občinske ceste.	5/35. člen	19
7	Z investitorjem oziroma nosilcem rudarske ali vodne pravice sklene pogodbo o medsebojnih obveznostih v zvezi z rekonstrukcijo občinske javne ceste po prenehanju prekomerne prometne obremenitve, kakor tudi obveznosti v zvezi s povečanim rednim vzdrževanjem ceste v času trajanja povečane obremenitve.	4/35. člen	20
8	Lahko predlaga spremembe kategorizacije državnih cest ali nadomeščenih delov teh cest in prenose občinskih cest med državne ceste.	3/43. člen	23
9	Z ministrom, pristojnim za promet sklene pogodbo za gradnjo prometnih površin, objektov in naprav na, ob, pod ali nad voziščem državne ceste, ki so v funkciji javnih površin (iz prvega odstavka 62. člena ZCes-1) ter ureditev prehodov za pešce v naselju, ki so potrebne zaradi pretočnosti in varnosti državne ceste	1/47. člen	24
10	Z ministrom, pristojnim za promet sklene pogodbo o sofinanciranju gradnje obvozne ceste ter obveznosti prevzema nadomeščenega dela državne ceste.	48. člen	25
11	Z ministrom, pristojnim za promet sklene pogodbo o financiranju državne kolesarske povezave, ki poteka po občinski cesti.	49. člen	26
12	Z odlokom določi način upravljanja občinskih cest.	95. člen	32
13	Z odlokom lahko določi, da je lahko za inšpektorja za ceste občinskega inšpekcijskega organa imenovan posameznik, ki izpolnjuje pogoje po zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor.	2/113. člen	47

1.4 Pristojnosti in naloge občinske uprave po Zakonu o cestah /ZCes-1/

tč.	pristojnosti in naloge občinske uprave	določba	pojasnilo
1	O vsaki načrtovati spremembi prometne ureditve na občinski javni cesti obvesti policijo, pristojni inšpekcijski organ in pristojno občinsko inšpekcijo najmanj pet dni pred spremembo.	1/7. člen	4
2	Kot upravljavec ceste lahko na, nad, ob ali v vozišče ceste oz. cestno telo vgrajuje in postavlja cestne naprave in druge ureditve, ki so namenjene varnosti, vodenju in nadzoru prometa, zaščiti ceste ter preprečevanju škodljivih emisij prometa.	2/8. člen	2
3	Poda zahtevo za označitev meje občinske javne ceste ter evidentiranje sprememb v zemljiškem katastru.	5/13. člen	7
4	Poda zahtevo za označitev meje občinske ceste v naravi.	2/14. člen	8
5	Izda sklep o zaključku investicijskih vzdrževalnih del na občinski cesti.	2/18. člen	10
6	Po izvedbi vzdrževalnih del v javno korist na občinski sveti poda ministrstvu, pristojnemu za promet, zahtevo za pregled izvedbenih del.	8/18. člen	11
7	Če je izvajalec javne službe rednega vzdrževanja cest režijski obrat, potem le ta postavlja in odstranjuje prometno signalizacijo in prometno opremo.	7/20. člen	12

8	Obvešča upravljavce drugih cest o zapori in omejitvi uporabe te ceste ali označitve spremembe prometne ureditve na njej.	8/20. člen	12
9	Izda soglasje za gradnjo žičniške naprave nad javno cesto.	2/24. člen	13
10	Izda soglasje investitorju oz. nosilcu rudarske ali vodne pravice za izkoriščanje mineralnih surovin ob (občinski) javni cesti.	2/25. člen	14
11	Izda soglasje za izvajanje del zunaj varovalnega pasu javne ceste, ki bi lahko povzročila nestabilnost cestnega telesa.	1/26. člen	15
12	Izda soglasje za podiranje dreves, spravilo lesa, izkope, prekope, podkope, vrtanja in opravljanje drugih del na zemljiščih ali na objektih v območju (občinske) javne ceste, ki bi lahko ovirala ali ogrožala promet, poškodovala cesto ali povečala stroške njenega vzdrževanja.	1/27. člen	16
13	Izda soglasje za izredni prevoz po občinski cesti.	5/32. člen	17
14	Izda dovoljenje za izredni prevoz po občinskih cestah, če z odlokom ni določeno drugače.	6/32. člen	17
15	O izdaji dovoljenja za izredni prevoz po občinski cesti obvesti pristojno policijsko upravo in upravljavce cest, po katerih bo izredni promet potekal ter občinsko redarstvo.	8/32. člen	17
16	Preverja skladnost izrednega prevoza po občinskih cestah s pogoji iz dovoljenja za izredni prevoz po občinskih cestah.	2/33. člen	18
17	V primeru neizpolnjevanja zahtev iz izdanega dovoljenja za izredni prevoz prepove izredni prevoz po občinski cesti do uskladitve z dovoljenjem.	3/33. člen	18
18	Ugotavlja povečano prometno obremenitev občinske javne ceste s tovornimi vozili.	3/35. člen	20
19	Vodi in vzdržuje banko cestnih podatkov.	3/40. člen	21
20	Organu, pristojnemu za geodetske zadeve, posreduje podatke o občinskih cestah za potrebe vodenje katastra gospodarske javne infrastrukture najpozneje v treh mesecih od nastanka sprememb.	5/40. člen	21
21	V območju meje naselja vzdržuje prometne površine, objekte in naprave na, ob ali nad voziščem državne ceste, ki so v funkciji javnih površin naselja.	1/62. člen	27
22	Zagotovi, da cestne odseke, ki jih je glede na rezultate razvrščanja treba obravnavati prioritarno, pregleda presojevalec varnosti cest ali skupina strokovnjakov, med katerimi je najmanj en član skupine presojevalec varnosti cest.	6/89. člen	31
23	V okviru zagotovljenih finančnih sredstev zagotavlja sredstva za sanacijo cestnih odsekov s poslabšano prometno varnostjo.	5/89. člen	31
24	Zagotovi obveščenost udeležencev cestnega prometa o izvajanju investicijskih vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist na določenem cestnem odseku, ki lahko vplivajo na njihovo varnost, in obveščenost o cestnih odsekih, kjer se zgodi veliko prometnih nesreč.	6/89. člen	31
25	Izvajajo naloge upravljanja občinskih cest.	95. člen	32
26	Izda soglasje za posege v prostor varovalnega pasu občinske ceste.	3/97. člen	32
27	Izda soglasje za gradnjo ali rekonstrukcijo priključka nekategorizirane ceste ali individualnega priključka na občinsko cesto.	1/99. člen	36
28	Z odločbo lahko zahteva prilagoditev priključka na stroške koristnika priključka, če priključek na občinsko cesto zaradi povečanega prometa ali uporabe za drugačen promet, kot je bil upoštevan ob izdaji soglasja za njegovo ureditev, ni več ustrezen.	4/99. člen	36
29	V soglasju z lastnikom oziroma imetnikom pravice lahko ukine priključek na občinsko cesto.	5/99. člen	36
30	Z odločbo ukine priključek na občinsko cesto, če se priključek nahaja na območju, kjer se mora izvesti ukrep za varstvo občinske ceste in zavarovanje prometa na njej, ali če to zahteva sprememba prometne ureditve na občinski cesti.	6/99. člen	36
31	Odloči o postavitvi, zamenjavi, dopolnitvi ali odstranitvi prometne signalizacije na občinskih cestah.	5/100. člen	37
32	Izda dovoljenje za delno ali popolno zaporo občinske ceste.	1/101. člen	38
33	Začasno prepove ali omeji uporabo občinske ceste in o prepovedi uporabe v roku ene ure po elektronski poti obvesti pristojno policijsko upravo, občinsko redarstvo in pristojni inšpekcijski organ za ceste ter javnost na krajevno običajen način.	1/102. člen	39
34	Vodi evidenco o občinskih cestah in objektih, skladno s predpisi o	1/103. člen	40

	načinu označevanja javnih cest in o evidencah o javnih cestah in objektih na njih.		
35	Brezplačno posreduje Direkciji RS za ceste zbirne podatke iz evidenc o občinskih javnih cestah do 15. maja tekočega leta za stanje cest preteklega leta.	2/103. člen	40
36	Občinski inšpekcijski organ opravlja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem ZCes-1.	112. člen	46
37	Pristojni inšpektor za ceste občinskega inšpekcijskega organa izvaja splošne inšpekcijske ukrepe in začasni ukrep omejitve uporave ceste ob pogojih določenih z ZCes-1.	118. člen 119. člen	51, 52

1.5 Pristojnosti in naloge občinskega redarstva po Zakonu o cestah /ZCes-1/

tč.	pristojnosti in naloge občinskega redarstva	določba	pojasnilo
1	Na občinskih cestah, nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet in državnih cestah v naseljih izvajajo nadzor nad določbami 4., 5., 6., 30., 31., 31.a, 31.b, 32., 34., 34.b, 36., 37., 107., 109., 110. in 111. člena ZCes-1.	1/106. člen	41
2	Ob ugotovitvi pomanjkljivosti, ki neposredno ogrožajo varnost ceste in promet na javni ali nekategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet, izvede začasne ukrepe, s katerimi se prepreči ogrožanje udeležencev v prometu.	1/107. člen	42
3	Iz razlogov varnosti ceste in prometa na njej sme odrediti, da se prepove promet na nekategorizirani cesti, ki ne izpolnjuje pogojev iz drugega ali tretjega odstavka 6. člena ZCes-1.	4/107. člen	42
4	Izvaja nadzor nad opravljanjem izrednih prevozov.	1/108. člen	43
5	Vozilo, za katerega sumi, da je tovor, ki se na njem prevaža, naložen v nasprotju z določbami 30., 31. in 32. člena tega ZCes-1, sme napotiti na tehtanje.	1/109. člen	44

2 Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine s komentarjem

- 1 **Zakon o cestah /ZCest-1/** določa in ureja: • status in kategorizacijo javnih cest; • enotna pravila za gradnjo, upravljanje in vzdrževanje vseh javnih cest ter pogoje za uporabo nekategoriziranih cest, ki se uporabljajo za cestni promet, zaradi zagotavljanja enakih pogojev za varno odvijanje prometa na celotnem cestnem omrežju; • obvezno gospodarstvo javno službo za zagotavljanje stanja javnih cest za varen in neoviran promet; • upravljanje, gradnjo, vzdrževanje in varstvo javnih cest ter prometa na njih (1. člen ZCes-1).

2.1 Javne ceste

- 2 Kot določa ZCes-1 je javna cesta cesta, ki jo država ali občina, v skladu z merili za kategorizacijo javnih cest, razglasi za javno cesto določene kategorije in jo vsak prosto uporablja na način in pod pogoji, določenimi z zakonom in drugimi predpisi (2. člen ZCes-1). Javne ceste so prometne površine, ki so splošnega pomena za promet in jih lahko vsakdo uporablja na način in pod pogoji, določenimi s predpisi, ki urejajo ceste, in pravili cestnega sveta (3. člen ZCes-1). Javno cesto sestavljajo: • cestni svet; • cestno telo; • cestišče; • cestni objekti; • prometna signalizacija in prometna oprema; • cestna razsvetljava; • cestni priključki do meje cestnega sveta; • naprave za odvodnjavanje ceste; • servisne prometne površine počivališča, parkirišča in avtobusno obračališče ter podobno); servisne površine z objekti in napravami za upravljanje in vzdrževanje cest ter nadzor prometa; • funkcionalne površine za umestitev cestnih naprav, objektov in drugih ureditev, namenjenih varnosti, vodenju in nadzoru prometa, vozil ter voznikov, zaščiti ceste in cestnega telesa ter zemljišč in preprečevanju škodljivih emisij prometa. Kot je določeno z ZCes-1 lahko upravljavec ceste (v skladu z določilom 95. člena ZCes-1 je upravljavec občinskih cest občinska uprava) na, nad, ob ali v vozišče ceste oziroma cestno telo vgrajuje i postavlja cestne naprave in druge ureditve, ki so namenjene varnosti, vodenju in nadzoru prometa, zaščiti ceste ter preprečevanje škodljivih emisij prometa (8. člen ZCes-1).
- 3 Javne ceste so javno dobro in so izven pravnega prometa. Na njih ni mogoče pridobiti lastninske pravice s priposestvovanjem ali drugih stvarnih pravic, razen v primerih določenih z 3. členom ZCes-1. Tako je na zemljiščih cestnega sveta mogoče pridobiti stvarno služnost na podlagi pravnega posla za gradnjo objektov

gospodarske infrastrukture in priključkov nanjo ter vodov, ki predstavljajo minimalno komunalno oskrbo stavb, pod pogoji, določenimi s predpisi, ki urejajo ravnanje s stvarnim premoženjem države, pokrajin in občin.

Na zemljiščih cestnega sveta je mogoče ustanoviti stvarno služnost za gradnjo cestnega priključka. Medsebojne pravice in obveznosti med upravljavcem občinske ceste (občinska uprava) in investitorjem se uredijo s pogodbo. Stvarna služnost je odplačna. Ne glede na navedeno pa je stvarna služnost na zemljiščih cestnega sveta, ki so v lasti države, v korist občin neodplačna, če gre za gradnjo objektov, ki neposredno služijo izvajanju obvezne gospodarske javne službe lokalnega pomena. V primeru nastanka stvarne služnosti na zemljiščih cestnega sveta, ki so v lasti občine, zaradi gradnje državnih cest pa občina ni upravičena do nadomestila.

Ob navedenem je mogoče na vozišču javne ceste za izvedbo športnih in drugih prireditev pridobiti pravico začasne uporabe, skladno s predpisi o stvarnem premoženju države, pokrajin in občin, ki urejajo oddajo nepremičnega premoženja v najem (3. člen ZCes-1).

2.1.1 Obveščanje o spremembi prometne ureditve

- 4 O vsaki načrtovani spremembi prometne ureditve na (občinski) javni cesti ali nekategorizirani cesti, ki se uporablja za cestni promet mora upravljavec (občinske) javne ceste (občinska uprava) oziroma lastnik ali od njega pooblaščen upravljavec nekategorizirane ceste, ki se uporablja za javni cestni promet, obvestiti policijo, pristojni inšpekcijski organ za ceste in v primeru poteka ceste skozi naselje tudi pristojno občinsko redarstvo najmanj pet dni pred spremembo (7. člen ZCes-1).

2.2 Gradnja, vzdrževanje, upravljanje in varstvo javnih cest

2.2.1 Gradnja in vzdrževanje javnih cest

- 5 Gradnja in vzdrževanje javnih cest je v javnem interesu. Javne ceste se načrtujejo, projektirajo, gradijo in vzdržujejo na način in pod pogoji, ki urejajo ceste, predpisi, ki urejajo varstvo okolja, prostorsko načrtovanje in gradnjo objektov, ter tiste tehnične smernice, katerih uporaba je obvezna (9. člen ZCes-1). Kot je določeno z ZCes-1 se lahko pravni ali fizični osebi za gradnjo javne ceste podeli koncesija v skladu z zakonom, ki ureja javno-zasebno partnerstvo. Če je s koncesijsko pogodbo za gradnjo javne ceste določeno, da jo koncesionar določen čas po njeni izgradnji upravlja, se v tej pogodbi, poleg pravic in obveznosti v zvezi z upravljanjem uredijo tudi pravice in obveznosti v zvezi z vzdrževanjem te ceste (11. člen ZCes-1).
- 6 Zaradi gradnje javne ceste se lahko v skladu z zakonom lastninska pravica na nepremičnini odvzame ali obremeni. Če je treba zaradi rekonstrukcije javne ceste, s katero se ne posega izven njenega varovalnega pasu, izvesti razlastitev ali obremenitev lastninske pravice na nepremičnini, pa za rekonstrukcijo ni potrebna priprava prostorskega akta, se javna korist za to razlastitev oziroma obremenitev lastninske pravice ugotovi s sklepom občinskega sveta. Predlog za izdajo sklepa mora vsebovati dokazilo o skladnosti načrtovane rekonstrukcije s prostorskim aktom v območju rekonstrukcije ceste, grafični prikaz lege rekonstrukcije ceste na zemljiščih, načrt parcelacije ter seznam parcel s površinami in utemeljitev javne koristi (12. člen ZCes-1).

2.2.2 Postopki za določitev in označitev meje ceste

- 7 Meja ceste se določi na podlagi prostorskega akta države oziroma občine, na podlagi načrta parcelacije iz sklepa o ugotovitvi javne koristi ali po zunanjem robu cestnega sveta. Postopki urejanja in spreminjanja mej za določitev meje ceste in postopki za označitev meje ceste ter evidentiranje sprememb v zemljiškem katastru se izvedejo na podlagi zahteve upravljavca ceste (občinske uprave) ali lastnika parcele, v primeru gradnje nove ceste pa na zahtevo pravne ali fizične osebe, ki je investitor po zakonu, ki ureja graditev objektov. Zahtevi pa mora biti priložen elaborat določitve meje ceste. Stranke v postopkih urejanja mej in v postopkih spreminjanja mej so lastniki parcel in upravljavec (občinska uprava) oziroma investitor ceste (13. člen ZCes-1).
- 8 Če se meja ceste določi v postopku spreminjanja mej, se določijo samo lomi meje ceste. Če se meja ceste začne ali konča na meji parcele mora biti v tem delu meja parcele urejena. Meja ceste se evidentira v zemljiškem katastru kot več novih delov mej parcel, pri čemer se za evidentiranje teh delov uporabijo lomi ceste in obstoječe meje parcel iz zemljiškega katastra. Novi deli meja se evidentirajo kot urejeni deli v zemljiškem katastru. Označitev meje ceste v naravi se izvede na zahtevo upravljavca (občinske uprave) ali investitorja ceste (14. člen ZCes-1).

2.2.3 Redno vzdrževanje javnih cest

- 9 Redno vzdrževanje (občinskih) javnih cest je obvezna gospodarska javna služba, ki obsega vzdrževalna dela za ohranjanje javnih cest v stanju, ki zagotavlja varnost in prevoznost javnih cest, nadzor nad stanjem cest in cestnega sveta ter vzpostavitev prevoznosti cest ob naravnih in drugih nesrečah. Način izvajanja gospodarske javne službe rednega vzdrževanja občinskih cest določa občina (občinski svet). Vrsto in način izvedbe rednih vzdrževalnih del na javnih cestah ter nivo rednega vzdrževanja javnih cest pa predpiše minister, pristojen za promet (16. člen ZCes-1).

2.2.4 Investicijska vzdrževalna dela in vzdrževalna dela v javno korist

- 10 Investicijska vzdrževalna dela so tista dela na javnih cestah, s katerimi se ne spremeni zmogljivost ceste, velikost njenih posameznih delov, obseg napeljav, naprav in opreme ter druge infrastrukture v območju javne ceste, s katero se ne sme posegati izven območja cestnega sveta; vsebuje tudi izvedbo izboljšav v območju cestnega sveta, ki so povezane z varnostjo javne ceste. Po izvedbi investicijskih vzdrževalnih del mora izvajalec del najkasneje v roku 30 dni po dokončanju del podati upravljavcu (občinski upravi) pisno izjavo o dokončanju del. Po prejemu pisne izjave o dokončanju del ali po poteku navedenega roka upravljavec (občinske) ceste (občinska uprava) z izvajalcem del in odgovornim nadzornikom del opravi pregled izvedenih del. Investicijska vzdrževalna dela se zaključijo s sklepom upravljavca (občinske uprave) (18. člen ZCes-1).
- 11 Vzdrževalna dela v javno korist pa so izvedba rekonstrukcije javne ceste, s katero se spremeni zmogljivost ceste, velikost njenih posameznih delov, obseg napeljav, naprav in opreme ter druge infrastrukture v območju javne ceste, s katero se ne sme posegati izven območja ceste; vsebuje tudi izvedbo izboljšav, ki so povezane z varnostjo javne ceste. Ob navedenih delih se lahko zgradijo tudi nezahtevni pomožni infrastrukturni in drugi objekti, ki jih pogojuje načrtovana rekonstrukcija ceste (oporni in podporni zidovi, nadhodi, podhodi, prepusti, protihrupne ograje in podobno), ter objekti gospodarske javne infrastrukture, ki jih je v območju ceste treba zgraditi ali prestaviti zaradi rekonstrukcije javne ceste. Kot vzdrževalna dela v javno korist se lahko izven območja ceste izvajajo ukrepi, namenjeni varovanju ceste pred padajočim kamenjem in drevjem (lovilne mreže, zaščitne mreže in palisadne stene), če je predhodno pridobljena stvarna služnost. Za izvedbo investicijskih vzdrževalnih del v javno korist se investicijska dokumentacija ne izdeluje, razen dokumenta o identifikaciji investicijskega projekta in poročila o izvajanju investicije. Investicijska vzdrževalna dela in vzdrževalna dela v javno korist, ki se izvajajo zaradi odprave posledic prometnih in drugih nesreč ter izrednih dogodkov ali med njihovo odpravo, se izvajajo na podlagi projektne dokumentacije, izdelane po nastanku prometne in druge nesreče oziroma izrednega dogodka, če to ne ovira odpravljanja škodljivih posledic. Po izvedbi vzdrževalnih del v javno korist mora izvajalec del najkasneje v roku 30 dni po končanju del podati upravljavcu (občinske) ceste (občinski upravi) pisno izjavo o dokončanju del, na podlagi katere upravljavec ceste poda ministru, pristojnemu za promet, zahtevo za pregled izvedenih del. Če izvajalec del pisne izjave o dokončanju del ne poda v roku iz prejšnjega stavka, mora upravljavec (občinske) ceste (občinska uprava) v roku petih dni podati ministru, pristojnemu za promet, zahtevo za pregled izvedenih del. Po opravljenem pregledu izda župan za občinske ceste odločbo, s katero odredi odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti ali izda dovoljenje za izročitev ceste, cestnega odseka v neomejeno uporabo, če ni pomanjkljivosti, oziroma v začasno omejeno uporabo, do odprave pomanjkljivosti (18. člen ZCes-1).

2.2.5 Prometna signalizacija in prometna oprema

- 12 Javne ceste in nekategorizirane ceste, ki se uporabljajo za javni cestni promet, morajo biti opremljene s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo, ki udeležence cestnega prometa opozarja na nevarnost na cesti ali delu ceste, jim naznanja omejitve, prepovedi in obveznosti, jim daje potrebna obvestila za varen in neoviran promet ter jih vodi v prometu. Kot je določeno z ZCes-1, prometno signalizacijo in prometno opremo v okviru rednega vzdrževanja postavlja in odstranjuje izvajalec rednega vzdrževanja ceste. Ne glede na navedeno pa lahko na odsekih cest, na katerih se izvajajo investicijska vzdrževalna dela in dela v javno korist, prometno signalizacijo in prometno opremo postavlja in odstranjuje izvajalec teh del. Pri postavljanju prometne signalizacije velja med upravljavci javnih cest medsebojna vzajemnost, kjer lahko upravljavec ene ceste, v primeru zapore in omejitve uporabe te ceste ali označitve spremembe prometne ureditve na njej, postavlja prometno signalizacijo na cesti drugega upravljavca. O postavitvi te prometne signalizacije mora obvestiti upravljavca te ceste najmanj tri dni pred postavitvijo (20. člen ZCes-1).

2.2.6 Gradnja žičniških naprav čez javne ceste

- 13 Kot je določeno z ZCes-1 mora biti javna cesta, ki jo prečka žičniška naprava, ustrezno zavarovana z lovilno napravo. Stroške postavitve in vzdrževanja lovilne naprave krije investitor oziroma upravljavec žičniške naprave. Za gradnjo žičniških naprav ali ob njih mora investitor dobiti soglasje upravljavca (občinskih) javnih cest (občinske uprave) (24. člen ZCes-1).

2.2.7 Izkoriščanje mineralnih surovin ob javni cesti

- 14 Pridobivalni prostori mineralnih surovin so lahko le v takšni oddaljenosti od javne ceste, da to ne vpliva na stabilnost cestnih objektov, cestnega telesa, na vzdrževanje ceste in varnosti prometa. Če območje pridobivalnega prostora sega v varovalni pas javne ceste ali so na podlagi študij, ki so podlaga za pripravo prostorskega akta, dokazani vplivi pridobivalnega prostora mineralnih surovin na javno cesto, mora investitor oziroma nosilec rudarske ali vodne pravice pridobiti soglasje upravljavca (občinske) javne ceste (občinske uprave) (25. člen ZCes-1).

2.2.8 Omejitve izvajanja del zunaj varovalnega pasu javne ceste

- 15 Kot je določeno z ZCes-1 mora investitor za izvajanje del zunaj varovalnega pasu javne ceste, ki bi lahko povzročila nestabilnost cestnega sveta, pridobiti soglasje upravljavca (občinske) javne ceste (26. člen ZCes-1).

2.2.9 Izvajanje del v območju javne ceste

- 16 Za podiranje dreves, spravilo lesa, izkope, prekope, podkope, vrtanja in opravljanje drugih del na zemljiščih ali na objektih v območju javne ceste, ki bi lahko ovirala ali ogrožala promet, poškodovala cesto ali povečala stroške njenega vzdrževanja, je treba pridobiti soglasje upravljavca (občinske) javne ceste (občinske uprave), s katerim se določijo pogoji za opravljanje teh del (27. člen ZCes-1).

2.2.10 Izredni prevoz po javni cesti

- 17 Dovoljenje za izredni prevoz, ki poteka samo po državnih in občinskih cestah izda Direkcija RS za ceste. V primeru poteka izrednega prevoza tudi po občinski cesti mora biti pridobljeno predhodno soglasje njenega upravljavca (občinske uprave). Upravljavec občinske ceste (občinska uprava) mora soglasje izdati v roku treh dni od prejema vloge in ga po elektronski poti posredovati direkciji, sicer se šteje, da je soglasje dano. Dovoljenje za izredni prevoz, ki poteka samo po občinskih cestah, pa izda upravljavec občinske ceste (občinska uprava), če občina z odlokom ne določi drugače. O izdaji dovoljenja mora izdajatelj pisno obvestiti pristojno policijsko upravo in upravljavce cest, po katerih bo izredni prevoz potekal, občinsko redarstvo in prometno-informacijski center. Višina povračil za izredne prevoze je odvisna od škodljivih vplivov izrednih prevozov na javno cestno infrastrukturo in jih predpiše vlada. Na tem mestu moramo opomniti, da so za izredni prevoz, ki poteka tudi po občinskih cestah in za katerega dovoljenje izda direkcija, so upravljavci občinskih cest upravičeni do sorazmernega deleža povračila za izredni prevoz. Evidenco izdanih dovoljenj za izredne prevoze vodi izdajatelj dovoljenj (32. člen ZCes-1).

- 18 Izredni prevoz je dovoljen le pod pogoji, navedenimi v dovoljenju za izredni prevoz. Nadzor nad z dovoljenjem za izredni prevoz dovoljenimi osnimi obremenitvami, skupnimi masami in merami ter ustreznostjo vozil, spremstva in opreme za izvedbo izrednega prevoza ter označitvijo izrednega prevoza na javnih cestah, je sestavni del rednega vzdrževanja javnih cest. Skladnost izrednega prevoza s pogoji iz dovoljenja za izredni prevoz izvaja izdajatelj dovoljenja za izredni prevoz (občinska uprava) pred pričetkom izrednega prevoza. Če pri pregledu izrednega prevoza pred začetkom izvajanja izredni prevoz ne izpolnjuje zahtev iz izdanega dovoljenja za izredni prevoz, izredni prevoz prepove do uskladitve z dovoljenjem. Izvajalec izrednega prevoza mora v primeru neizpolnjevanja zahtev iz izdanega dovoljenja za izredni prevoz plačati stroške pregleda izrednega prevoza izdajatelju dovoljenja za izredni prevoz (33. člen ZCes-1).

2.2.11 Avtobusna postajališča

- 19 V primeru, da prostorske ali druge tehnične zahteve ne omogočajo gradnje avtobusnega postajališča izven vozišča, avtobusno postajališče vzpostavi na vozišču. Za vzpostavitev avtobusnega postajališča mora biti pridobljeno strokovno mnenje komisije, ki jo za občinske ceste imenuje župan. Navedeno komisijo sestavljajo predstavniki upravljavca občinske ceste (občinske uprave), policije in inšpekcije za ceste (35. člen ZCes-1).

2.2.12 Prekomerna obremenitev javne ceste s tovornimi vozili

20 Prekomerna prometna obremenitev javne ceste s tovornimi vozili je začasno ali trajno povečanje prometa tovornih vozil na določeni izvorno ciljni relaciji, ki poteka po odseku javne ceste in je posledica izvajanja večjih investicijskih projektov ali izkoriščanja in gospodarjenja z naravnimi surovinami. Pri navedeni prekomerni obremenitvi javne ceste mora povzročitelj nositi sorazmeren del stroškov investicijskega vzdrževanja javne ceste, katerega vzrok je povečana obremenitev s tovornimi vozili in pri povprečnem obsegu in strukturi cestnega prometa ne bi bilo potrebno. Pričakovano povečanje prometne obremenitve javne ceste s tovornimi vozili ugotavlja upravljavec javne ceste: • v postopku izdaje smernic in mnenja k prostorskemu aktu; • v postopku izdaje dovoljenj za gradnjo, ki bo vir povečane prometne obremenitve javne ceste s tovornimi vozili, ali • neposredno s štetjem, če je prometna obremenitev javne ceste že nastala, upravljavec pa s strani povzročitelja obremenitve predhodno ni bil seznanjen z gradnjo objekta ali drugim posegom. Prekomerna prometna obremenitev se lahko začne izvajati po sklenitvi pogodbe med upravljavcem (občinske) javne ceste (županom) in investitorjem objekta oziroma nosilcem rudarske ali vodne pravice, s katero so opredeljene vse medsebojne obveznosti v zvezi z rekonstrukcijo javne ceste po prenehanju obremenitve, kakor tudi obveznosti v zvezi s povečanim rednim vzdrževanjem ceste v času trajanja povečane obremenitve. Metodologijo za določitev potrebnih ukrepov in delitev stroškov zaradi prekomerne obremenitve javnih cest s tovornimi vozili pa predpiše minister, pristojen za promet (38. člen ZCes-1).

2.2.13 Podatki o javnih cestah

21 Za potrebe načrtovanja, spremljanja stanja, upravljanja, vzdrževanja in statistične namene se vodi evidenca o javnih cestah kot banka cestnih podatkov, ki obsega opisne, numerične, grafične in druge podatke o javnih cestah in objektih na njih in predstavlja enotno zbirko podatkov. Banka cestnih podatkov vsebuje tehnične podatke o občinskih cestah, podatke o objektih na občinskih cestah ter podatke o občinskih kolesarskih povezavah in poteh. Poleg tehničnih podatkov vsebuje banka cestnih podatkov tudi podatke o prometnih obremenitvah in izdatkih za javne ceste. Podatki o javnih cestah in objektih morajo biti izkazani tako, da je razvidna umestitev posameznih sestavin delov ceste v prostoru. Banko cestnih podatkov za občinske ceste vodi občina (občinska uprava). Navedeni podatki se zbirajo neposredno iz projektne dokumentacije izvedenih del, uradnih kartografskih gradiv, popisnih obrazcev, slikovnega gradiva, drugih zbirk ter posebnih meritev oziroma zajemov podatkov neposredno na terenu. Občina pridobiva podatke iz obstoječih uradnih zbirk, ki jih potrebujejo za banko cestnih podatkov, brezplačno. Topografske podatke o javnih cestah in objektih na njih, kakor tudi vsako spremembo podatkov, mora posamezni zavezanec za vodenje in vzdrževanje podatkov posredovati organu, pristojnemu za geodetske zadeve, za potrebe vodenja zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture najpozneje v treh mesecih od nastanka sprememb (40. člen ZCes-1).

2.2.14 Omrežje kolesarskih povezav

22 Kot določa ZCes-1 je vzpostavitev in označitev ter vzdrževanje omrežja kolesarskih povezav v javnem interesu. Kolesarska povezava je lahko izvedena kot kolesarska pot, kolesarska steza, kolesarski pas ali kot prometna površina, ki je namenjena drugim udeležencem v prometu. Glede na povezovalni pomen pa se kolesarske povezave elijo na daljinske, glavne, regionalne in lokalne kolesarske povezave (41. člen ZCes-1).

2.3 Gradnja državnih cest

2.3.1 Kategorizacija državnih cest

23 Državne ceste določi in kategorizira vlada. Prenose občinskih cest med državne ceste lahko predlagata minister, pristojen za promet in župan. Spremembe in prenosi pa se opravijo po medsebojnem usklajevanju obeh predlagateljev in ob upoštevanju meril za kategorizacijo javnih cest, vedno pa pred predajo nove ceste v promet. Ne glede na navedeno pa lahko vlada javne ceste, ki se opustijo kot državne ceste, in nadomeščene dele državnih cest s sklepom prenese med občinske ceste zaradi novozgrajenih ali rekonstruiranih delov državne ceste (43. člen ZCes-1).

2.3.2 Sofinanciranje gradnje državnih cest

24 Gradnjo prometnih površin, objektov in naprav na, ob, pod ali nad voziščem državne ceste, ki so v funkciji javnih površin (iz prvega odstavka 62. člena ZCes-1) ter ureditev prehodov za pešce v naselju, ki so potrebne zaradi pretočnosti in varnosti državne ceste, financira oziroma sofinancira občina. Financiranje

oziroma sofinanciranje teh prometnih površin, objektov in naprav se uredi s posebno pogodbo, ki jo skleneta Republika Slovenija (minister, pristojen za promet) in občina (župan).

2.3.3 Sofinanciranje gradnje obvozne ceste

25 Sredstva za gradnjo obvozne ceste zagotavljata Republika Slovenija in občina. Sofinanciranje gradnje obvozne ceste ter obveznosti prevzema nadomeščenega dela državne ceste se uredijo s posebno pogodbo, ki jo skleneta Republika Slovenija in občina. Pogodbo v imenu in za račun Republike Slovenije sklene minister, pristojen za promet (48. člen ZCes-1).

2.3.4 Financiranje državnih kolesarskih povezav

26 Financiranje vzpostavitve državne kolesarske povezave, ki poteka po občinski cesti, se uredi s posebno pogodbo, ki jo skleneta Republika Slovenija in občina. Pogodbo v imenu in za račun Republike Slovenije sklene minister, pristojen za promet (49. člen ZCes-1).

2.4 Vzdrževanje državnih cest

2.4.1 Vzdrževanje prometnih površin ter objektov in naprav v naseljih

27 V območju meje naselja občine vzdržujejo prometne površine, objekte in naprave na, ob ali nad voziščem državne ceste, ki so v funkciji javnih površin naselja: • odstavnne pasove, odstavnne niše, parkirne površine, avtobusna postajališča n podobne prometne površine, namenjene odvijanju prometa v naselju; • podhode in nadhode za pešce ali kolesarje; • cestno razsvetljava, semaforje ter drugo prometno signalizacijo z zunanjo ali notranjo osvetlitvijo s pripadajočim napajanjem, vključno z oskrbo z električno energijo; • kolesarske steze in pločnike; • zelene površine in urbano opremo v območju cestnega sveta. Občine krijejo sorazmeren del stroškov za vzdrževanje državne ceste skozi naselja, če je ta zaradi potreb odvijanja prometa v naselju zgrajena s širšim voziščem kot zunaj naselja (62. člen ZCes-1).

2.4.2 Vzdrževanje občinskih cest ob preusmeritvah prometa

28 Kot je določeno z ZCes-1 lahko direkcija zaradi zapore državne ceste začasno preusmeri promet na občinske ceste. Če je med preusmeritvijo prometa z državne ceste na občinsko cesto treba povečati obseg vzdrževanja te ceste ali pa jo je treba pred tem usposobiti za prevzem dodatnega prometa, ima občina pravico do povrnitve teh stroškov (stroške krije predlagatelj). Pred preusmeritvijo prometa na občinsko cesto se ob prisotnosti upravljavca občinske ceste izvede monitoring obstoječega stanja (63. člen ZCes-1).

2.4.3 Priključki na državno cesto

29 Priključki občinskih in nekategoriziranih cest ter individualni priključki na glavne in regionalne ceste se lahko gradijo in rekonstruirajo le s soglasjem direkcije. S soglasjem se na podlagi predpisa, ki ureja cestnepriključke na javne ceste, določijo tehnični in drugi pogoji gradnje, rekonstrukcije in vzdrževanja priključkov ter njegova opremljenosti s prometno signalizacijo. Stroške gradnje in rekonstrukcije priključka občinske ceste na državno cesto vključno s postavitvijo potrebne prometne signalizacije krije občina (70. člen ZCes-1).

30 Če priključek na državno cesto zaradi povečanega obsega prometa ali spremenjene vrste prometa na priključku ne izpolnjuje več zahtevanih prometnih in varnostnih pogojev ali ni vzdrževan, direkcija samostojno ali na predlog pristojnega inšpekcijskega organa ali pristojni inšpekcijski organ samostojno z upravno odločbo odredita njegovo prometno tehnično prilagoditev spremenjenim razmeram. Stroške preureditve priključka v primeru priključevanja občinske ceste krije občina. Zoper navedeno odločbo je dovoljena pritožba na ministrstvo, pristojno za promet (71. člen ZCes-1).

2.5 Varnostne zahteve za cestno infrastrukturo

2.5.1 Razvrščanje cestnega omrežja glede na varnost

31 Cestno omrežje se glede na varnost razvršča po številu nesreč na cestnih odsekih in po varnosti posameznih cestnih odsekov. Razvrščanje cestnih odsekov glede na število nesreč obsega opredeljevanje, analiziranje in razvrščanje odsekov cestnega omrežja, ki so v uporabi več kot tri leta in na katerih se je sorazmerno glede na količino prometa zgodilo nadpovprečno število prometnih nesreč s smrtnim izidom. Razvrščanje cestnih odsekov po varnosti omrežja obsega opredeljevanje, analiziranje in razvrščanje odsekov obstoječega

cestnega omrežja glede na njihov potencial razvoja varnosti in prihranka stroškov prometnih nesreč. Upravljavac (občinske) ceste (občinska uprava) zagotovi, da cestne odseke, ki jih je glede na rezultate razvrščanja treba obravnavati prioritarno, pregleda presojevalec varnosti cest ali skupina strokovnjakov, med katerimi je najmanj en član skupine presojevalec varnosti cest. Ob navedenem upravljavac (občinske) ceste (občinska uprava) v okviru finančnih sredstev prioritarno zagotavlja sanacijo odsekov s poslabšano prometno varnostjo. Upravljavac (občinske) ceste mora zagotoviti obveščenost udeležencev cestnega prometa o izvajanju investicijskih vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist na določenem cestnem odseku, ki lahko vplivajo na njihovo varnost, in obveščenost o cestnih odsekih, kjer se zgodi veliko prometnih nesreč (89. člen ZCes-1).

2.6 Upravljanje, gradnja, vzdrževanje in varstvo občinskih cest

2.6.1 Upravljavac občinskih cest

32 Upravljavac občinskih cest je občinska uprava. Način izvajanja nalog upravljanja določi pristojni organ občine (občinski svet) s splošnim aktom (95. člen ZCes-1).

2.6.2 Gradnja in vzdrževanje občinskih cest

33 Občinske ceste se morajo načrtovati, projektirati, graditi in vzdrževati na način in pod pogoji kot to določajo predpisi, ki urejajo projektiranje javnih cest, prometno signalizacijo in prometno opremo, način označevanja in zavarovanja del in ovir v prometu, cestne priključke, avtobusna postajališča, ter predpisi, ki urejajo vrste vzdrževalnih del na cestah ter nivo rednega vzdrževanja javnih cest.

2.6.3 Varovalni pas ob občinskih cestah

34 V varovalnem pasu občinske ceste je raba prostora omejena. Posegi v prostor varovalnega pasu občinske ceste so dovoljeni le s soglasjem upravljavca občinske ceste (občinske uprave). Upravljavac občinske ceste izda navedeno soglasje če, če je s predlaganim posegom v varovalnem pasu niso prizadeti interesi varovanja občinske ceste in prometa na njej, njene širitve zaradi prihodnjega razvoja prometa ter varovanja njenega videza. Varovalni pas občinske cest se meri od zunanega roba cestnega sveta v smeri prečne in vzdolžne osi, pri premostitvenih objektih pa od tlorisne projekcije najbolj izpostavljenih robov objekta na zemljišče ter znaša največ: • pri lokalnih cestah 10 metrov; • pri javnih poteh 5 metrov; • pri občinskih kolesarskih poteh 2 metra. Občina pa lahko z odlokom predpiše manjšo širino varovalnih pasov (97. člen ZCes-1).

2.6.4 Preglednost ob občinski cesti

35 V območju nivojskega križišča občinskih cest, križišča občinske ceste z železniško progo (preglednostni prostor) ali v območju cestnih priključkov na občinsko cesto (pregledno polje) ter na notranjih straneh cestnih krivin (pregledna berma) ni dovoljeno vzpostaviti kakršnekoli vegetacije ali postaviti objekte, naprave in druge predmete ter storiti kar koli drugega, kar bi oviralo preglednost cest, križišča ali priključka. Zaradi zagotavljanja navedenega stanja, razen na individualnih priključkih, se lahko lastniška pravica začasno ali trajno obremeni s služnostjo v javno korist. V primeru ustanovitve služnosti v javno korist lastniku služneče nepremičnine pripada odškodnina, ki obsega zmanjšano vrednost nepremičnine in dejansko škodo. Ne glede na navedeno pa lastnik služneče nepremičnine ni upravičen do odškodnine, če je bila taka omejitev uporabe predhodno določena v soglasju občine.

2.6.5 Priključki na občinsko cesto

36 Priključki nekategoriziranih cest ter individualni priključki na občinske ceste se lahko gradijo ali rekonstruirajo le s soglasjem upravljavca občinskih cest (občinske uprave). S soglasjem na podlagi predpisa, ki ureja cestne priključke na javne ceste, se določijo tehnični in drugi pogoji gradnje, rekonstrukcije in vzdrževanja priključka ter njegova opremljenost s prometno signalizacijo. Upravljavac občinskih cest (občinska uprava) izda navedeno soglasje, če ugotovi, da to ne bo imelo škodljivih posledic za zmožljivost ceste in varnost prometa na njej. Priključek do meje cestnega sveta s pripadajočo prometno signalizacijo je sestavni del občinske ceste. Upravljavac občinskih cest lahko ukine priključek na občinsko cesto v soglasju z lastnikom priključka oziroma imetnikom pravice uporabe. Ne glede na navedeno lahko pa lahko upravljavac občinskih cest (občinska uprava) z odločbo ukine priključek na občinsko cesto, če se nahaja na območju, kjer se mora izvesti ukrep za varstvo občinske ceste in zavarovanje prometa na njej, ali če to zahteva sprememba ureditve na občinski cesti. Priključek se nadomesti na stroške občine (99. člen ZCes-1).

2.6.6 Prometna ureditev na občinskih cestah

37 Za varen in nemoten potek prometa na občinskih cestah so odgovorne občine, ki določijo prometno ureditev na občinskih cestah. Kot je določeno z ZCes-1 je pri zahtevnejših prometnih ureditvah sestavni del posamičnega upravnega akta elaborat prometne ureditve. Prometna ureditev pa obsega: • določitev uporabe ceste ali dela ceste za določene vrste vozil oziroma uporabnikov (cesta, rezervirana za motorna vozila, kolesarska pot ali steza, steza za pešce, steza za pešce in kolesarje, steza za jezdece) in mej naselij; • določitev prednostnih smeri in sistem ter način vodenja prometa; • določitev omejitev uporabe ceste ali njenega dela glede na vrsto prometa; • določitev omejitve hitrosti vozil; • ureditev kolesarskega prometa in določitev lokalnih kolesarskih povezav; • ureditev parkiranja in ustavljanja vozil; • določitev območij umirjenega prometa, območij omejene hitrosti in območij za pešce in prehodov za pešce; • določitev ukrepov za umirjanje prometa za varnost otrok, pešcev in kolesarjev, zlasti v bližini vzgojno varstvenih, izobraževalnih in zdravstvenih ustanov, igrišč, stanovanjskih naselij in drugih območij, kjer se ti udeleženci cestnega prometa pojavljajo v večjem številu in • določitev drugih prepovedi, obveznosti ali omejitev udeležencem prometa. Omejitev največje dovoljene hitrosti vozil na cesti izven naselja ne sme biti manjša od 50 km/h, razen če to zahtevajo utemeljeni razlogi za varnost ceste in prometa na njej. Navedena prometna ureditev pa mora biti označena s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo. O postavitvi, zamenjavi, dopolnitvi ali odstranitvi prometno signalizacije na občinskih cestah odloča upravljavec občinskih cest (občinska uprava) (100. člen ZCes-1).

2.6.7 Zapora ceste zaradi del ali prireditev na občinskih cestah

38 Dela na občinski cesti ali ob njej, ki vplivajo na promet na tej cesti in jo je zaradi tega treba delno ali popolno zapreti za promet, se lahko opravljajo le z dovoljenjem upravljavca občinskih cest (občinske uprave). Ne glede na navedeno dovoljenje za delno ali popolno zaporo občinske ceste ni potrebno za redno vzdrževanje občinske ceste. Dovoljenje upravljavca občinskih cest za zaporo občinske ceste je treba pridobiti tudi za športne in druge prireditve na njej. Z dovoljenjem za zaporo občinske ceste pa se določijo pogoji za izvedbo zapore ceste, preusmeritve prometa zaradi zapore ceste in čas njenega trajanja. Zaporo pa postavi izvajalec rednega vzdrževanja občinske ceste, ki mora o njeni izvedbi obvestiti policijo, občinsko redarstvo in pristojni inšpekcijski organ za ceste najmanj tri dni pred spremembo ter javnost na krajevno običajen način (101. člen ZCes-1).

2.6.8 Začasne omejitve uporabe občinske ceste

39 Če na občinski cesti ali njenem delu ni mogoč varen promet vozil zaradi zimskih razmer, močnega vetra, prometne in druge nesreče ter izrednega dogodka ali če to terjajo drugi utemeljeni razlogi, ki se nanašajo na zavarovanje ceste in varnost prometa na njej, lahko upravljavec občinske ceste (občinska uprava) začasno prepove uporabo občinske ceste za vse ali posamezne vrste vozil ali skupin vozil, oziroma dovoli vožnjo samo tistih vozil, ki so ustrezno opremljena. O prepovedi uporabe občinske ceste mora v roku ene ure po elektronski poti obvestiti pristojno policijsko upravo, občinsko redarstvo in pristojni inšpekcijski organ za ceste ter javnost na krajevno običajen način. Del ceste, na katerem velja omejitev uporabe, mora upravljavec občinske ceste označiti s predpisano prometno signalizacijo (102. člen ZCes-1).

2.6.9 Obveznost vodenja podatkov o občinskih cestah

40 Upravljavec občinske ceste (občinska uprava) mora voditi evidence o občinskih cestah in objektih, skladno s predpisi o načinu označevanja javnih cest in o evidencah o javnih cestah in objektih na njih. Zbirne podatke iz evidenc o občinskih javnih cestah mora občina brezplačno posredovati direkciji najkasneje do 15. maja tekočega leta za stanje cest preteklega leta. Če občina predpisanih podatkov ne posreduje direkciji do predpisanega roka, pridobi podatke direkcija na stroške občine (103. člen ZCes-1).

2.7 Pooblastila in ukrepi občinskega redarstva

41 Občinski redarji izvajajo nadzor nad določbami 4., 5., 6., 30., 31., 31.a, 31.b, 32., 34., 34.b, 36., 37., 107., 109., 110. in 111. člena ZCes-1 na občinskih cestah, nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni promet, in državnih cestah v naseljih. Občinski redarji nadzirajo izvajanje ZCes-1 v okviru nadzora cestnega prometa (106. člen ZCes-1).

2.7.1 Začasni ukrepi občinskega redarstva ob ugotovljenih pomanjkljivostih na cesti

42 Občinsko redarstvo ob ugotovitvi pomanjkljivosti, ki neposredno ogrožajo varnost ceste in promet na javni ali nekategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet, izvede začasne ukrepe, s katerimi se

prepreči ogrožanje udeležencev v prometu, in o tem obvesti pristojnega izvajalca rednega vzdrževanja ceste, lastnika ceste ali od njega pooblaščenega upravljavca ceste in pristojni inšpekcijski organ za ceste. Občinsko redarstvo lahko izvede začasni ukrep na občinski cesti, državni cesti v naselju ali nekategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet. Občinsko redarstvo sme odrediti odstranitev predmetov, objektov in drugih naprav ali ovir s ceste, če: • slepijo udeležence v prometu; • zmanjšujejo preglednost ceste; • zmanjšujejo vidnost prometne signalizacije ali prometne opreme na cesti; • zavajajo udeležence v prometu; • ovirajo udeležence v prometu ali zmanjšujejo pretočnost prometa; • odvrčajo pozornost voznikov. Kot je določeno z ZCes-1 mora izvajalec rednega vzdrževanja takoj zavarovati nevarno mesto s predpisano prometno signalizacijo in prometno opremo ter v najkrajšem možnem času odpraviti navedene pomanjkljivosti oziroma odstraniti predmete, objekte, druge naprave ali ovire. Občinsko redarstvo sme iz razlogov varnosti ceste in prometa na njej odrediti, da se prepove promet na nekategorizirani cesti, ki ne izpolnjuje pogojev (iz drugega in tretjega odstavka 6. člena ZCes-1). Prepoved prometa mora njen lastnik oziroma upravljavec označiti s predpisano prometno signalizacijo in traja do odprave razlogov za prepoved (107. člen ZCes-1).

2.7.2 Nadzor izrednih prevozov po javni cesti

43 Nadzor nad opravljanjem izrednih prevozov v prometu izvajata občinsko redarstvo in policija (108. člen ZCes-1).

2.7.3 Tehtanje vozila

44 Kot je določeno z ZCes-1 sme policist ali občinski redar napotiti na tehtanje vozilo, za katerega sumi, da je tovor, ki se na njem prevaža, naložen v nasprotju z določbami 30., 31. in 32. člena ZCes-1. Voznik mora na zahtevo policista ali občinskega redarja odpeljati vozilo na tehtanje (109. člen ZCes-1).

2.7.4 Izločitev vozila iz prometa

45 Občinski redar prepove nadaljno vožnjo in izloči iz prometa motorno ali priklopno vozilo: • katerega voznik ne omogoči ali ne sodeluje pri pregledu vozila, naprav, opreme ali tovora ali tehtanju vozila; • ki je obremenjeno nad največjo dovoljeno maso, skupno maso ali osno obremenitvijo po določilih proizvajalca vozila; • ki samo ali skupaj s tovorom prekoračuje predpisane mere (širina, dolžina, višina) ali dovoljeno osno obremenitev ali dovoljeno skupno maso, pa zanj ni bilo izdano dovoljenje za izredni prevoz ali ne izpolnjuje posebnih pogojev, določenih v dovoljenju za izredni prevoz; • ki vozi po cesti, po kateri je vožnja tovrstnih vozil prepovedana; • s katerega odpada zemlja ali blato, ki onesnažuje vozišče; • ki vozi po cesti s takšnimi naležnimi ploskvami koles, ki so ali bi lahko poškodovale vozišče; • katerega največja dovoljena masa presega dovoljeno. Izločitev vozila traja toliko časa, dokler se ne odpravijo razlogi, zaradi katerih je bila odrejena, ali se pridobi ustrezno dovoljenje. Lastnik vozila mora odstraniti izločeno vozilo s ceste v roku 24 ur. Če tega ne stori, odstrani vozilo na njegove stroške izvajalec rednega vzdrževanja cest (111. člen ZCes-1).

2.7 Inšpekcijsko nadzorstvo

2.7.1 Opravljanje inšpekcijskega nadzorstva

46 Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem ZCes-1 in na njegovi podlagi izdanih predpisov na občinskih in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet opravlja občinski inšpekcijski organ, pristojen za ceste (112. člen ZCes-1).

2.7.2 Pogoji za opravljanje inšpekcijskega nadzora

47 Kot določa ZCes-1 je za inšpektorja za ceste Prometnega inšpektorata RS lahko imenovan posameznik, ki poleg splošnih pogojev za delo v državni upravi izpolnjuje še naslednje pogoje: • da ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po univerzitetnih študijskih programih prve stopnje, s področja prometa ali gradbeništva; • da ima poleg izobrazbe, pridobljene po univerzitetnem študijskem programu prve stopnje, še najmanj pet let delovnih izkušenj s področja prometa ali gradbeništva oziroma poleg izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, še najmanj tri leta takšnih delovnih izkušenj; • da ima opravljen strokovni izpit za inšpektorja. Ne glede na navedeno pa je lahko za inšpektorja za ceste občinskega inšpekcijskega organa imenovan posameznik, ki izpolnjuje pogoje po zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor, če tako določi občina (113. člen ZCes-1).

2.7.3 Obseg inšpekcijskega nadzora

48 Inšpektor za ceste pri opravljanju inšpekcijskega nadzora nadzira zlasti:

- ali se ceste uporabljajo za namen ter na način in pod pogoji, kot jih določajo ZCes-1 in predpisi, izdani na njegovi podlagi;
- ali so ceste redno vzdrževane skladno s pogoji tega zakona in predpisi, ki urejajo javne ceste, ter omogočajo varno uporabo;
- ali je prometna signalizacija in oprema na cestah postavljena in vzdrževana skladno s pogoji ZCes-1 in predpisi, ki urejajo javne ceste;
- ali so zapore ceste zaradi del ali prireditev na cesti postavljene in vzdrževane skladno z zakonom, predpisi, ki urejajo javne ceste, in izdanim dovoljenjem;
- ali so izpolnjeni pogoji za gradnjo in rekonstrukcijo stavb in objektov, postavljanje kakršnih koli drugih objektov in naprav, postavljanje objektov za obveščanje in oglaševanje, gradnjo gospodarske javne infrastrukture ter za druge posege v območju javne ceste po ZCes-1;
- ali se priključki na javne ceste gradijo, rekonstruirajo ter ali so zgrajeni in vzdrževani skladno s pogoji določenimi v ZCes-1 in predpisi, ki urejajo javne ceste;
- ali se investicijska vzdrževalna dela ali vzdrževalna dela v javno korist izvajajo skladno s pogoji ZCes-1 in predpisi, ki urejajo javne ceste, in ali so izpolnjeni pogoji za izročitev ceste v uporabo po ZCes-1;
- ali je zagotovljeno polje preglednosti ceste skladno s predpisi, ki urejajo javne ceste.

Ne glede na navedeno pa občinski inšpekcijski organ pri opravljanju inšpekcijskega nadzora nekategoriziranih cest, ki se uporabljajo za javni promet, nadzira zlasti:

- ali so nekategorizirane ceste vzdrževane skladno s predpisi, ki urejajo ceste, in omogočajo varno uporabo;
- ali je prometna signalizacija in oprema na nekategoriziranih cestah postavljena in vzdrževana skladno s pogoji ZCes-1 in predpisi, ki urejajo ceste.

2.7.4 Vodenje inšpekcijskega postopka

49 Vodenje inšpekcijskega postopka, izrekanje ukrepov in vročanje inšpekcijskih odločb se izvede po določbah zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor. V primeru nujnih ukrepov se kraj vročanja in mesto, na katerem se pusti obvestilo o poskusu vročanja, šteje tudi gradbišče, objekt oziroma kraj izvajanja del, v zvezi s katerim se vodi postopek. Zoper odločbo inšpektorja za ceste je dovoljena pritožba v osmih dneh od dneva njene vročitve. Pritožba zoper odločbo pa ne zadrži njene izvršitve.

2.7.5 Izvajanje denarnih izvršb

50 Vse denarne izvršbe inšpekcijskih ukrepov ter drugih odločb in sklepov, izdanih na podlagi ZCes-1 v zvezi s plačili kazni na podlagi določil ZCes-1, izvršuje pristojna davčna oziroma carinska uprava, v okviru svojih pristojnosti (117. člen ZCes-1).

2.7.6 Splošni inšpekcijski ukrepi in začasni ukrep omejitve uporabe ceste

51 Kot določa ZCes-1 pristojni inšpektor za ceste z opozorilom, če pa oceni, da je to zadosten ukrep, ali z odločbo:

1. odredi, da se v roku, ki ga določi, odpravijo nepravilnosti, ki jih ugotovi v zvezi:
 - z vzdrževalnimi deli na cestah v nasprotju z zakonom ali predpisi, ki urejajo ceste,
 - s postavitvijo in vzdrževanjem prometne signalizacije in prometne opreme ter naprav in ukrepov za umirjanje cestnega prometa v nasprotju s prometno ureditvijo oziroma predpisi, ki urejajo ceste;
 - s postavitvijo in vzdrževanjem zapore ceste v nasprotju z dovoljenjem oziroma predpisi, ki urejajo ceste;
 - priključki na javne ceste, ki se gradijo, rekonstruirajo, ali so zgrajeni v nasprotju s soglasjem, oziroma niso vzdrževani skladno s soglasjem oziroma s predpisi, ki urejajo ceste;
 - z gradnjo in rekonstrukcijo stavb in objektov, postavljanjem kakršnih koli drugih objektov in naprav ter izvajanjem kakršnihkoli del na pripadajočih zemljiščih v varovalnem pasu javne ceste v nasprotju s soglasjem;
 - z gradnjo gospodarske javne infrastrukture oziroma drugimi posegi v območju javne ceste brez soglasja ali če niso izpolnjeni pogoji izdanega soglasja;
 - z rekonstrukcijo ceste v nasprotju s predpisi, ki urejajo ceste;
 - s poljem preglednosti ceste v nasprotju z zakonom in predpisi, ki urejajo ceste;

2. odredi (in o tej odredbi brez odlašanja obvesti pristojnega gradbenega inšpektorja), da se do pridobitve soglasja ali do izpolnitve pogojev v izdanega soglasja ustavi:
 - gradnja oziroma rekonstrukcija priključkov na javne ceste brez soglasja;
 - gradnja gospodarske javne infrastrukture oziroma drugi posegi v območju javne ceste brez soglasja;
 - gradnja ali rekonstrukcija stavb in objektov, postavljanje kakršnih koli drugih objektov in naprav ter izvajanje kakršnihkoli del na pripadajočih zemljiščih v varovalnem pasu ali zunaj varovalnega pasu javne ceste brez soglasja;
 3. odredi, da se do odprave ugotovljenih nepravilnosti ustavi rekonstrukcija cest, če se ne odpravijo ugotovljene nepravilnosti v roku, ki ga je določil;
 4. prepove uporabo priključka na javno cesto;
 - ki je zgrajen brez soglasja,
 - ki je zgrajen v nasprotju s pogoji izdanega soglasja in niso odpravljene ugotovljene nepravilnosti v roku, ki ga je določil;
 - ki ni vzdrževan v skladu s pogoji izdanega soglasja oziroma v skladu s predpisi, ki urejajo ceste, in niso odpravljene ugotovljene nepravilnosti v roku, ki ga je določil;
 5. prepove uporabo ceste, ki je izročena v uporabo brez dovoljenja oziroma brez dovoljenja župana na podlagi 18. člena ZCes-1;
 6. odredi odstranitev ovir s cestnega sveta, ki ovirajo varno uporabo ceste;
 7. odredi vzpostavitev prejšnjega stanja ali drugačno sanacijo ceste, če vzpostavitev v prejšnje stanje ni možna, po drugi osebi, na stroške povzročitelja.
52. Pristojni inšpektor za ceste sme v primerih, ko bi bila ogrožena varna uporaba ceste ali bi lahko nastala škoda na njej, določiti začasno prepoved oziroma omejitev uporabe ceste in druge ukrepe, da se odvrne nevarnost ali prepreči škoda. Navedeni ukrep je začasen in lahko traja dokler so razlogi zanj. Ukrep začasne prepovedi oziroma omejitve uporabe ceste mora izvesti izvajalec rednega vzdrževanja ceste v okviru izvajanja te javne službe. O navedenih ukrepih mora obvestiti občino, policijo in občinsko redarstvo. Pristojni inšpektor za ceste občinskega inšpekcijskega organa sme prepovedati promet na nekategorizirani cesti, ki ne izpolnjuje pogojev iz drugega in tretjega odstavka 6. člena ZCes-1, torej če promet na njej ni urejen in označen v skladu s predpisi o javnih cestah ter če ni vzdrževana tako, da jo lahko, ob upoštevanju prometnih pravil in pogojev odvijanja prometa, varno uporabljajo vsi uporabniki cest, ki jim je namenjena (119. člen ZCes-1).

2.7.7 Prekrškovni organi

53. Kot je določeno z ZCes-1 je občinski inšpekcijski organ za ceste prekrškovni organ za vse prekrške iz ZCes-1, storjene na cestah, ki jih nadzoruje v okviru svoje pristojnosti, razen za prekrške iz razen za prekrške iz šestega odstavka 5., 5.a, 30., 31., 31.a, 31.b, 32., 34., 34.b, 36., 37., 107., 109., 110. in 111. člena ZCes-1. Občinsko redarstvo pa je prekrškovni organ za prekrške iz 4., 5., 6., 30., 31., 31.a, 31.b, 32., 34., 34.b, 36., 37., 107., 109., 110. in 111. člena ZCes-1, storjene na cestah, ki jih nadzoruje v okviru svoje pristojnosti. Pri izvajanju nadzora nad določbami ZCes-1 imajo občinski redarji inšpektorji za ceste občinskega organa in cestninski nadzorniki poleg svojih pooblastil, tudi pooblastila, ki jim jih daje ZCes-1 (121. člen ZCes-1).

Ključne besede

Lokalna samouprava, občina, pristojnosti, občinski svet, župan, občinska uprava, javna služba, javne ceste, občinske ceste, promet.

Uporabljene kratice

ZCes-1 - Zakon o cestah /ZCes-1/ (Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US, 46/15 in 10/18).

Viri

Ustava in zakoni

Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).

Zakon o cestah /ZCes-1/ (Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US, 46/15 in 10/18).

Zakon o inšpekcijskem nadzorstvu /ZIN/ (Uradni list RS, št. 43/07-UPB1, 40/14).

Podzakonski akti

Pravilnik o preverjanju varnosti cestne infrastrukture in usposabljanju presojevalcev varnosti cest (Uradni list RS, št. 50/11).

Pravilnik o zaporah cest (Uradni list RS, št. 4/16).

Pravilnik o vzdrževanju javnih cest (Uradni list RS, št. 38/16).